

РЕШЕНИЕ

№ 285

гр. София, 19 юли 2023 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, първо наказателно отделение, в открито съдебно заседание на деветнадесети юни две хиляди двадесет и трета година, в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: СПАС ИВАНЧЕВ
ЧЛЕНОВЕ: ДЕНИЦА ВЪЛКОВА
ТАТЯНА ГРОЗДАНОВА

при секретаря Елеонора Михайлова и в присъствието на прокурора Калин Софийски, като изслуша докладваното от съдия Вълкова к.н.д. № 469/2023 г. по описа на Върховния касационен съд, за да се произнесе, взе предвид следното:

Касационното производство е по реда на чл. 346, т. 1 от НПК.

Образувано е по протест на прокурор от Окръжна прокуратура – Пловдив и жалба от адвокат Д. Б. - повереник на гражданския ищец и частен обвинител А. Б. И. срещу въззивна оправдателна присъда № 81 от 24.11.2022 г. на Окръжен съд – Пловдив, постановена по ВНОХД № 1788/2022 г.

В протеста и допълнението към него се претендира нарушение на закона и допуснати от въззивния съд съществени нарушения на процесуалните правила поради приета различна фактическа обстановка от тази в мотивите на първоинстанционната присъда в резултат на превратна и избирателна оценка на събраните доказателства, вследствие на което изводите на ОС - Пловдив относно извършителя на престъплението и неговата вина прокурорът счита за погрешни. Конкретно се оспорва изводът на въззивния съд за липсата на доказателства подсъдимият С. Д. да е осъществил деянието посредством, чрез посочените в обвинителния акт лица, както и същият да е поръчвал на Т. И. или на когото и да било друг да вдигне и предаде на скрап процесния булдозер и да е организиран вдигането или да е помагал за това и на последно място да е взел част от парите, които са платени за булдозера. С доводи за нарушение в аналитичната дейност на въззивния съд при мотивиране на новата присъда, липса на обективно, всестранно и пълно изследване на всички относими към предмета на доказване обстоятелства и нарушение на чл.13, чл.14 и чл.107 от НПК се навеждат касационните основания по чл.348, ал.1, т.1 и т.2 от НПК, поради което се предлага ВКС да отмени въззивната присъда и да върне делото за ново разглеждане от друг състав на Окръжен съд - Пловдив.

В касационната жалба на повереника на гражданския ищец и частен обвинител и двете писмени допълнения към нея се сочат същите касационни основания - по чл.348, ал.1, т.1 и т.2 от НПК за нарушение на материалния закон и допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, довели до ограничаване правото на защита на прокурора и частния обвинител и граждански ищец. Жалбоподателят акцентира на подробния доказателствен анализ в мотивите

на първоинстанционната присъда и счита за правилен подхода на районния съд да не даде вяра на обясненията на подсъдимия, като във въпросителна форма изброява фактите от предмета на доказване, срещу които представя свои отговори в подкрепа на обвинението. Оспорва приетата от въззивния съд нова фактическа обстановка поради това, че не е събрано нито едно ново доказателство, както и позоваването на обясненията на подсъдимия и на показанията на свидетели, защото не е отчетена като причина за промяна на показанията им тяхната служебна зависимост от подсъдимия, който и понастоящем е кмет на селото. Сочи се също, че неправилният и едностранчив анализ на доказателствата и неспазване на изискванията за обективно, всестранно и пълно изследване на всички относими към предмета на делото обстоятелства води до нарушение на чл.13, чл.14 и чл.107 от НПК, а изводът, че деянието не е извършено от подсъдимия, е резултат от нарушение на принципа за непосредственост при събиране и оценка на доказателствата. Новата оправдателна присъда се оспорва и в частта за гражданския иск, като се моли за отмяна на въззивната присъда и връщане на делото за разглеждане от друг съдебен състав на въззивния съд.

В съдебно заседание прокурорът от Върховна касационна прокуратура поддържа протеста, като намира за основателни конкретните доводи за недостатъци в аналитичната дейност на въззивния съд и подкрепя изложените в протеста аргументи срещу недоверието на въззивния съд в показанията на „посредствените извършители“ - свидетелите П. И., Т. И. и И. Н.. Не съзира противоречия и неясноти в тези показания, а констатираните такива от въззивния съд счита за отстранени със съответните процесуални техники. Акцентира на факта, че всички свидетели са заявили пред първоинстанционния съд, че поддържат показанията си от досъдебното производство. По аналогични съображения прокурорът от ВКП изразява становище за основателност и на касационната жалба от повереника на гражданския ищец и частен обвинител, поради което предлага да се отмени въззивната присъда и делото да се върне за ново разглеждане от друг състав на въззивната инстанция.

Гражданският ищец и частен обвинител А. Б. И. не се явява пред ВКС, редовно призован. Явява се повереникът му – адвокат Б. и заявява, че поддържа касационната жалба и се присъединява към становището на прокурора от ВКП, поради което моли да се отмени въззивната присъда и делото да се върне на друг състав на въззивната инстанция.

Подсъдимият С. Д. и защитникът му – адвокат К. Д., редовно призовани, не се явяват пред касационната инстанция и не сочат уважителни причини за това.

Върховният касационен съд, първо наказателно отделение, след като обсъди доводите на страните и извърши проверка на атакувания съдебен акт в пределите по чл. 347, ал. 1 от НПК, намери следното:

С присъда № 260126 от 06.07.2021г., постановена по НОХД № 3837/2019 г. на Районен съд – Пловдив подсъдимият С. Г. Д., роден на *****, гражданин, (семеино положение), неосъждан, кмет на с. С., обл. П., е бил признат за виновен в това, че на 09.02.2012 г. в с. С., област П., при условията на посредствено извършителство, чрез П. И. И., И. И. Н. и С. Я. К., е отнел чужда движима вещ – булдозер *-***, модел *-***, без гребло, на стойност 8350 (осем хиляди триста и петдесет) лева от владението на А. Б. И., без негово съгласие, с намерение противозаконно да го присвои, като откраднатата вещ не е била под постоянен надзор и за извършването на кражбата са използвани технически

средства – автокран марка „Т.-****“ с регистрационен № ***** и моторно превозно средство – товарен автомобил марка „С. ****“ с регистрационен № *****, поради което и на основание чл. 195, ал. 1, т. 2, т. 4 пр. 1-во и 2-ро вр. чл.194, ал. 1 и чл.54 от НК му е наложено наказание една година лишаване от свобода, изпълнението на което е отложено на основание чл.66, ал.1 от НК за изпитателен срок от три години.

На основание чл.304 от НПК първоинстанционният съд е оправдал подсъдимия С. Г. Д. за това стойността на откраднатата вещ да е 8500 лв. т.е. за разликата над 8350 лв., както и да е извършил престъплението в условията на посредствено извършителство и чрез Т. И. И..

С присъдата РС - Пловдив е уважил предявения граждански иск по чл.45 от ЗЗД, като е осъдил подсъдимия С. Г. Д. да плати на гражданския ищец и частен обвинител А. Б. И. обезщетение за причинените му от деянието, предмет на обвинението, имуществени вреди в размер на 8350 (осем хиляди триста и петдесет) лева ведно със законната лихва от датата на деянието до окончателното изплащане на сумата, както и направените по делото разноски, включително за адвокатско възнаграждение на повереника.

С присъдата подсъдимият е осъден да плати деловодните разноски, както и дължимата държавна такса съобразно уважения размер на гражданския иск.

При въззивната проверка, осъществена при разглеждане и решаване на ВНОХД № 1788/2022 г. по описа на Окръжен съд – Пловдив, била постановена атакуваната понастоящем нова въззивна присъда, с която първоинстанционната присъда била отменена в наказателно - осъдителната и гражданско - осъдителната части, както и в частта за разноските и държавната такса за гражданския иск и потвърдена в оправдателните части, като подсъдимият бил изцяло оправдан по обвинението за кражба по чл. 195, ал. 1, т. 2, т. 4 пр. 1-во и 2-ро вр. чл.194, ал. 1 и чл.54 от НК, а гражданският иск бил отхвърлен като неоснователен и недоказан и за разноските било постановено да останат за сметка на държавата.

Касационният протест и касационната жалба са допустими, но разгледани по същество са неоснователни.

Изложените в тях и писмените допълнения доводи в подкрепа на наведените аналогични касационни основания до голяма степен се припокриват и са взаимно свързани, поради което и доколкото главно се оспорва доказателствената оценъчна дейност на въззивната инстанция относно съпричастността на подсъдимия към инкриминираното деяние, те следва да бъдат разгледани съвкупно.

От внимателния и непредубеден прочит на мотивите към атакуваната присъда се установява, че въззивният съд не е допуснал сочените от касаторите (макар отнесени от частния обвинител и граждански ищец към нарушенията на материалния закон) съществени отклонения от процесуалните правила относно изискванията, произтичащи от чл. 13, чл. 14 и чл.107 от НПК за разкриване на обективната истина и за вземане на решения по вътрешно убеждение, основано на обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото. Така поддържано оплакването не намира опора в данните по делото. Въззивният съд е подходил обективно при анализа на доказателствения материал, като при точно спазване на процесуалните разпоредби е проверил допустимостта, достоверността и относимостта на всички доказателства, доказателствени средства и автооценъчните експертизи. По същество, с посочените аргументи в касационния протест, касационната жалба и допълненията към тях, макар и с твърдения за нарушения на материалния и процесуалния закон, всъщност се оспорва

обосноваността на въззивния съдебен акт, като се изразява несъгласие с приетите от контролирания съд нови фактически констатации, въз основа на които е формиран изводът за недоказаност на обвинението подсъдимият Д. да е участвал като посредствен извършител в осъществяване на кражба на булдозер. Необосноваността не е касационно основание, като извън правомощията на ВКС е да прави собствена оценка на доказателствените материали, установявайки нови фактически положения, различни от приетите от контролирания съд, включително да ги замени с фактическите изводи на първоинстанционния съд, както недопустимо настоява повереникът на гражданския ищец и частен обвинител, с които обратно на установеното от фактическа страна от въззивния съд, ПРС е приел, че подсъдимият е посредствен извършител на въпросната кражба, за фактическото осъществяване на която използвал свидетелите П. И., И. Н. и С. К..

В компетентността на касационния съд е да извърши единствено проверка на осъществената доказателствена дейност във връзка със спазването на процесуалните правила, гарантиращи правилното формиране на вътрешното убеждение на въззивния съд. В този аспект ВКС констатира, че въззивният съд не е допуснал процесуални нарушения, които да дават основание за отмяна на атакувания съдебен акт. Фактическата обстановка е установена по несъмнен начин в обем, удовлетворяващ параметрите на постижимата обективна истина по предмета на доказване на база допустими според процесуалните правила доказателствени материали. Не се установяват и претендираните от повереника на частния обвинител и граждански ищец нарушения при мотивирането на атакуваната въззивна присъда, като съдържанието ѝ отговаря на установените в чл.339, ал.1 и ал.3 и чл.305, ал.3 от НПК изисквания. Окръжният съд е проверил изцяло правилността на невлязлата в сила първоинстанционна присъда, като е извършил собствен и задълбочен анализ на доказателствените източници, на базата на който убедително е защитил обратно на първоинстанционния съд заключение относно основнорелевантния факт от предмета на доказване, че подсъдимият не е съпричастен към инкриминираното деяние, не е участвал нито лично в осъществяването му, нито чрез посредници в лицето на посочените в обвинителния акт и в осъдителния диспозитив на първоинстанционната присъда трима свидетели като оръдия на посредствено извършителство, иницирано от него, съобразно фактическата и правна рамка на обвинението.

На стр.8-31 от мотивите на новата присъда¹ изключително подробно са обсъдени показанията на всички разпитани свидетели. Като се е позовал и убедително и пространно е анализирал непоследователността и вътрешните противоречия в показанията на основните свидетели Т. И. и П. И., въззивният съд ясно и недвусмислено е аргументирал защо те обуславят оправдателните му изводи, а именно, защото не разкриват едностранно и по несъмнен начин подсъдимият като посредствен извършител. Следва да се отбележи, че са разлика от първоинстанционния съд, въззивната инстанция е направила прецизно разграничение между посредствен извършител и „оръдията“/посредниците за извършване на престъплението, като правилно е приела, че само наредителят/поръчителят може да е посредствен извършител, но не и лицата, които той използва като „оръдия“ за осъществяване на изпълнителното деяние. Изложените в тази връзка съображения на л.34 от мотивите на въззивната присъда²

¹ вж. приложения на л.64-76 от ВНОХД №1788/2022 г. на ОС-Пловдив

² вж. приложение на л.77 от ВНОХД №1788/2022 г. на Окръжен съд- Пловдив

се споделят изцяло от ВКС и се подкрепят от правната теория, съгласно която лицето, осъществяващо изпълнителното деяние по поръчение на „посредствения извършител“ е посредник или “непосредствен деец”³, но не и посредствен извършител, както счита прокурорът от ВКП.

Изложеният доказателствен анализ позволява да се проследи пътя на взетото по вътрешно убеждение от съдебния състав решение по релевантните факти от предмета на доказване по чл.102 от НПК, като на стр.8-31 от мотивите на въззивната присъда е даден изричен отговор защо съдът е подходил с доверие към едни доказателствени материали, в това число обясненията на подсъдимия Д. и с недоверие към други. Въззивният съд аргументирано е изключил показанията на свидетелите П. И. и Т. И., на които основно се позовават касаторите в претенциите за отмяна на оправдателната въззивна присъда, като подробно, включително със съпоставяне на цитати от тях извлечени от протоколите въпроиждащи показанията им в отделните разпити през годините, убедително е опровергал извода на първата инстанция, че същите са „последователни“ и „непротиворечиви вътрешно“.

Изложеното в протеста, в касационната жалба и писмените допълнения към тях несъгласие с оценката за достоверност на обясненията на подсъдимия Д. и недостоверност на показанията на свидетелите П. И. и Т. И., въз основа на която въззивният съд е направил извод за недоказаност на обвинението по несъмнен начин, не може да бъде споделено. Окръжният съд е изследвал подробно тези доказателствени източници, като изключително детайлно е анализирал уличаващите подсъдимия показания на свидетелите П. И. и Т. И. и е дал ясен и нетърпящ основателни критики отговор защо въз основа на тях не може да се потвърди първоинстанционната осъдителна присъда и следва да се постанови нова оправдателна такава. Различното си становище от това на първоинстанционния съд относно тяхната достоверност и надеждност въззивният съд не е заявил произволно, а при стриктно съобразяване на правилата за аналитичната доказателствена дейност на въззивната инстанция по чл.339, ал.3, вр. чл.305, ал.3 от НПК, като конкретно е посочил с кои обективни доказателствени източници те влизат в непреодолимо противоречие и така се компрометират до степен да не могат да формират вътрешно убеждение на контролирания съд да ги кредитира и да установи въз основа на тях извод за авторството и вината на подсъдимия. За да стигне до извод за тяхната недостоверност относно участието на подсъдимия Д. в извозването на булдозера и продажбата му за скрап, окръжният съд е анализирал внимателно показанията на двамата основни свидетели П. И. и Т. И., като от една страна е отчел противоречивите заявления, които те са направили за значими факти от предмета на доказване в отделните разпити в ДП и пред първоинстанционния съд, а от друга е съпоставил показанията им с останалите доказателствени материали, в резултат на което е приел, че освен постоянната им промяна и опит за надграждане с уличаващи подсъдимия данни, те се конфронтират с почти всички гласни и писмени доказателства, включително с показанията на незаинтересованите свидетели С. К. (автокраниста), Б. П. (собственик на автокрана) и И. Н. (водача на камиона, с който булдозерът бил доставен в пункта за вторични суровини). Последните трима отричат „кметът“ т.е. подсъдимият да е ходил същия ден на мястото, където е бил натоварен булдозерът,

³ вж. Долапчиев, Н., стр.373-374, Наказателно право, Обща част, том първи, шесто издание, 1945 г.

както твърди свидетелят П. И.. Свидателят И. Н. лично е чул подсъдимият да казва пред кметството по повод на документа за покупко-продажба, щом И. е собственик на багера, да «...си го прибира». Свидателят С. К. пък категорично е потвърдил, че свидетелят П. И. му се представил за собственик на булдозера и поради това организирал всички дейности по натоварването и предаването му за скрап, без да спомене каквото и да е участие на подсъдимия. Установените в атакуваната въззивна присъда нови фактически положения от показанията на тези напълно незаинтересовани от изхода на делото свидетели правилно са мотивирали окръжния съд да приеме за опровергана обвинителната теза за посредствено извършителство на самостоятелно основание, защото такава престъпна дейност от страна на подсъдимия предполага липса на установената активност от свидетеля П. И.. Ако същият действително е бил мотивиран от подсъдимия като посредствен извършител да действа като непосредствен деец, каквото е обвинението, той не би се представял за собственик първо пред свидетелите И. Н. и С. К. и впоследствие на пункта за вторични суровини при ясното съзнание, че не е такъв. По делото е установено и е безспорно между страните, че двамата свидетели П. И. и Т. И. са били наясно, че булдозерът не е на подсъдимия (най-малко поради факта, че в договора за покупко-продажба, с който разполагали, като собственик е бил вписан свидетелят П. И.) и въпреки, че не са имали разрешение от лицето, което е упражнявало владението върху булдозера (свидателят А. И.), са инициирали пренасянето му от с.С. до гр. Пловдив, където свидетелят П. И. го предал за скрап декларирайки изрично и писмено, че е негов собственик.

Като солиден аргумент за отхвърляне на показанията на свидетеля Т. И. освен крайно влошените му отношения с подсъдимия (вж. очна ставка между двамата в протокол от съдебно заседание на л.256 от НОХД № 3837/2019 г. на РС-Пловдив) и данните от показанията на свидетеля З. Н., че всъщност свидетелят Т. И. е искал да открадне „трактора“ (вж. л.283 от същото НОХдело), въззивният съд е коментирал и заинтересоваността му да прехвърли вината за кражбата на друго лице, в случая на подсъдимия, за да избегне неблагоприятни последици за себе си, ако се установи, че е участвал в кражбата. Това е така поради данните от приложената на л. 245-246 от НОХД №3837/2019 г. на ПРС справка за съдимост на свидетеля Т. И., видно от която първите уличаващи подсъдимия показания по настоящото наказателно производство свидетелят Т. И. е дал по време на определения му петгодишен изпитателен срок по повод осъждане с одобрено от Специализирания наказателен съд по НОХД № 824/2012 г. споразумение за участието му в ОПГ с цел извършване на контрабанда и отделно за държане на акцизни стоки без бандерол. Наказанията за тези престъпления биха могли да бъдат предмет на последваща кумулация по чл.25 вр. чл.23 от НК с евентуално наказание за процесната кражба и да утежнят положението на свидетеля в контекста на възможното увеличение на общото наказание по чл.24 от НК, което правилно въззивният съд е отчел като предпоставка за заинтересоваността му да дава показания, с които се домогва да отклони разследващите органи от собствената му съпричастност към кражбата на булдозера.

Не е безпричинен и немотивиран отказът на окръжния съд да се довери на показанията на свидетеля П. И.. В пълно съответствие с правилата за мотивиране на въззивния акт по чл.339, ал.3, вр. чл. 305, ал.3 от НПК съдът е изложил съображения, че ги отхвърля поради сериозните противоречия между показанията, които свидетелят е дал пред съда и в досъдебното производство, прочетени на основание чл.281, ал.5, вр. ал.1, т.1 и чл.281, ал.1, т.1 от НПК относно значими

факти за начина на извършване на кражбата, като например смяната на версиите кой е съставил и предоставил документа „Kaufvertrag“ („Кауффертраг“), представляващ договор за покупко-продажба, без който предаването на булдозера на пункта за вторични суровини би било невъзможно. Веднъж свидетелят П. И. е заявил, че получил документа от свидетелите Т. И. и А. А., които лично го съставили, но това е опровергано от заключение на две съдебнопочеркови експертизи. Впоследствие свързва произхода и съставянето на този документ с подсъдимия Д., като твърди, че той лично му го предал, което съществено се отличава от последващата му (трета) версия, че той занесъл документа на подсъдимия пред кметството в с.С., която впрочем кореспондира с оправдателното доказателство, изводимо от показанията на свидетеля Н., че подсъдимият му казал за булдозера щом е на свидетеля П. И. да си го взема.

Като причина за отхвърляне на показанията на свидетеля П. И. въззивният съд е посочил и редица други „коренни противоположности и несъвместимости“, които са надлежно документирани в протоколи за разпити на посочения свидетел на четири различни дати (04.10.2016 г., 09.08.2017 г., 09.08.2018 г. и 20.01.2020 г.), съответно внимателно анализирани от контролираната инстанция, като например твърдението на свидетеля П. И., че лично видял как подсъдимият и свидетелите Т. И. и А. А. броили парите, които той занесъл от продажбата на булдозера и тримата си ги разделили, а същевременно, че предал парите от продажбата на свидетеля Т. И. в автосалона на свидетеля А. А., но когато подсъдимият дошъл, свидетелят вече бил извън офиса и не видял какво правят тримата вътре. При това положение и предвид безспорно установеното обстоятелство, че при предаването на булдозера на пункта за вторични суровини свидетелят П. И. е подписал приложената по делото декларация в „покупко-изплащателна сметка“ на л.29, т.1 от ДП, че той е собственикът и на никого не е споменал такъв да е подсъдимият и/или че действа по негово поръчение, въззивният съд е извел логични и убедителни изводи защо не кредитира уличаващите подсъдимия показания на свидетеля П. И.. Оспорването от касаторите на доказателствения извод да се даде вяра на обясненията на подсъдимия, като в същото време се игнорират показанията на свидетелите П. И. и Т. И. е неоснователно, защото не държи сметка за суверенното право на преценка на въззивния съд относно достоверността на отделните гласни доказателствени средства и изводимите от тях доказателства при изложените подробни и убедителни съображения в мотивите на атакуваната въззивна присъда, с които успешно са преодолени противоречията между тях в контекста на чл.339, ал.3, вр. чл.305, ал.3 от НПК, но в подкрепа на защитната теза на подсъдимия. В тази връзка, за да откаже да се довери на показанията на свидетелите П. И. и Т. И., въззивният съд се е позовал освен на противоречието им с показанията на независимите свидетели С. К., Б. П. и И. Н., но и на свидетелските показания на самия пострадали - гражданският ищец и частен обвинител А. И., че при среща с подсъдимия последният му споделил за познанството си с лицата, които са замесени в кражбата, но че те искат да си «измият ръцете с него», защото иначе ще лежат в затвора.

Противно на изложеното в допълнението към касационната жалба на стр.20 от мотивите към обжалваната присъда въззивният съд е анализирал коректно и показанията на свидетелите А. А. и Г. Г., като излагайки конкретни съображения за подкрепеността им от показанията на незаинтересования свидетел И. Н. е посочил защо ги кредитира в подкрепа на защитната теза на подсъдимия. Това изключва необходимостта от връщане на делото за извършване на претендираните от

жалбоподателя допълнителни следствени действия изразяващи се в пореден разпит на свидетеля Г., който очевидно не би могъл да е ползотворен при отразените в протокола от съдебно заседание на 21.11.2019 г. заявления на същия свидетел, че не си спомня подробности поради изминалото време. Именно липсата на спомени у свидетеля е станала причина за прочитане на показанията му от досъдебното производство по реда на чл.281 от НПК (вж. л.95 от НОХД №3837/2019 г. на РС-Пловдив), поради което не може основателно да се очаква, че при допълнително въззивно следствие свидетелят ще възстанови спомените си. Това важи и за оплакването, че не са проверени данните от коментирания в допълнението към въззивната жалба очна ставка между свидетелите Г. и Н. от 04.05.2018 г., които отделно от горното не са част от доказателствения материал по делото, защото нито страните са поискали прочитането им в съдебното следствие, нито съдът ги е приобщил служебно. Освен това, за да приеме, че подсъдимият Д. не е изпращал свидетеля Г. да покаже местонахождението на булдозера, както и не е изпращал снегорина да разчисти около него, за да може да бъде натоварен, за които обстоятелства жалбоподателят настоява, че не е извършено обективно, всестранно и пълно изследване по смисъла на чл.14, ал.1 от НПК, въззивният съд се е позовал на други доказателствени източници, включително на показанията на свидетеля С. К., за когото никоя от страните не твърди, нито се установяват причини за заинтересованост и необективност, включително поради служебна зависимост от подсъдимия, каквато категорично е установено, че няма. На последно място, дори да се върне делото за ново разглеждане, за да се установи този факт, обратно на приетото от въззивния съд, а именно, че подсъдимият е изпратил снегорин да разчисти снега около булдозера, това не може да доведе до извод за незаконосъобразното му оправдаване предвид данните, че свидетелят П. И. е бил вписан като собственик на булдозера освен в договора за покупко-продажба, а също и в нарочната декларация, която представил на пункта за вторични суровини. Както вече се изтъкна, това априори опровергава обвинителната теза, че е бил „оръдие“ на посредствен извършител, защото последното предполага липса на знание за противоправния характер на деянието, а случаят не е такъв. Доводите, че се касаело за съучастие с подсъдимия и не било правилно само той да е подсъдим е безпредметно да се обсъждат поради пределите на конкретното обвинение и непроведена в срок процедура за изменението му по реда на чл.287 от НПК, както и поради принципното положение в наказателния процес, че съдът не може да осъществява функция по обвинението. Следва да се отбележи също, че е недопустимо извършването на такова процесуално действие от прокурора (по чл.287 от НПК) при втора по ред въззивна проверка, за каквато се настоява в касационната жалба, което също обезсмисля отговор на довода за осъществена от подсъдимия съучастническа дейност вместо посредствено извършителство.

Поради това и предвид, че въззивният съд не е подходил формално към съдържанието на съдебния акт, ВКС намира, че не е налице претендираното процесуално нарушение.

Вярно е, че въззивният съд не е провел съдебно следствие и е формирал различни фактически изводи относно авторството на деянието на база доказателствени материали, които не е събрал непосредствено като първоинстанционния съд, но това не представлява нарушение на процесуалните правила, както се твърди в допълнението към касационната жалба на повереника на гражданския ищец и частен обвинител. Разпоредбата на чл.18 от НПК допуска изключения от принципа за непосредственост в наказателния процес и едно от тях

е за доказателствената дейност на въззивната инстанция. Поради контролния характер на въззивната проверка окръжният съд няма задължение да повтори първоинстанционното съдебно следствие. Той има правомощие да допусне повторен разпит на свидетелите и вещите лица, разпитани в първоинстанционния съд само, ако приеме, че е необходим техният повторен разпит или когато техните показания или заключения ще се отнасят за новооткрити обстоятелства (чл.327, ал.3 от НПК). В останалите случаи въззивният съд може да упражни правомощието си по чл.316 от НПК да установи нови фактически положения на база събраните от първоинстанционния съд доказателствени материали. В тази насока е безпротиворечивата практика на ВКС⁴.

Поради това и като съобрази, че нито една от страните не е направила доказателствени искания, включително за непосредствен повторен разпит на свидетели, които да са били неоснователно пренебрегнати от въззивната инстанция, ВКС намира, че доказателствената дейност на въззивния съд не търпи основателен касационен упрек в контекста на оплакването за нарушение на принципа за непосредственост, което по гореизложените съображения се явява неоснователно.

След като не се установиха основания да бъде отправена състоятелна критика към аналитичната дейност на въззивния съд, не може да бъде възприета тезата на касаторите за допуснато нарушение на материалния закон. Това е така, защото след като не е доказано по несъмнен начин, че подсъдимият Д. е посредствен извършител на кражбата чрез отправено лично от него поръчение на свидетелите П. И., И. Н. и С. К. да извършат деянието, предмет на обвинението, въззивният съд законосъобразно в съответствие със забраната по чл.303, ал.1 от НПК присъдата да почива на предположения, е постановил оправдателна присъда.

Относно гражданския иск. Упражняването на процесуалното право да бъде предявен граждански иск и съответно приет за съвместно разглеждане в наказателното производство не е основание същият да бъде уважен, ако не са

⁴ вж. **Решение № 16 от 24.02.2022 г. на ВКС по н. д. № 1097/2021 г., Ш н. о., НК** : „Разпоредбата на чл. 316 от НПК не обвързва правомощието на въззивния съд да приеме нови фактически положения със събирането на нови доказателства. В качеството му на втора по ред първа инстанция въззивният съд е длъжен да извърши собствена оценка на доказателствената съвкупност на първо място от гледна точка на допустимост, относимост и достатъчност. Когато прецени, че правно значимите обстоятелства са изяснени по изискуемия от НПК начин и с допустимите от закона средства, не е задължен да провежда въззивно съдебно следствие като в същото време е суверенен в преценката си относно достоверността и убедителността на събраните доказателства. Вследствие на извършения собствен анализ въззивният съд може да признае за неотговарящи на обективната истина доказателства, приети за достоверни от първата инстанция и обратно - да приеме за неистинни такива, които първостепенният съд е кредитирал, при спазване изискванията на чл. 13 и чл. 14 от НПК и след като изложи съображенията си за направените констатации“;

Решение № 449 от 3.10.2002 г. на ВКС по н. д. № 350/2002 г., П н. о., НК : „Законът не предвижда забрана за въззивната инстанция да приема различна фактическа обстановка на базата на доказателства, събрани от първата инстанция“;

Решение № 400 от 11.07.2000 г. на ВКС по н. д. № 313/2000 г., П н. о., НК : „Възможността въззивния съд да установява нови фактически положения, различни от приетите от първата инстанция, винаги го задължава да стори това само след обективно, всестранно и пълно изследване на всички обстоятелства по делото, като се ръководи от закона и като се мотивира въз основа на кои доказателствени материали е взел новото, различно решение. Въззивният съд следва да изложи съображения защото при налични противоречащи си доказателствени материали, едни от тях е приел, а други – отхвърлил“.

налице законоустановените материално-правни предпоставки за това. Основанието на гражданския иск е деянието на подсъдимия, което е предмет на обвинението. За да бъде уважен обаче, не е достатъчно това деяние да е довело до причиняване на вреди, а е необходимо да се установи, че е извършено от подсъдимия. След като не е доказано по несъмнен начин участието на подсъдимия в инкриминираното деяние, включително като посредствен извършител, и е постановена оправдателна присъда поради недоказаност на обвинението, че подсъдимият е автор на кражбата, от която се претендира обезщетение за причинени на собственика имуществени вреди, не е налице осъществен от подсъдимия деликт, от който да произтичат негови задължения по гражданската претенция на пострадалия.

Неоснователността на предявения граждански иск може да се изведе самостоятелно и от недоказаната активна материално-правна легитимация на гражданския ищец А. И., която не е коментирана от въззивния съд независимо от установеното от фактическа страна, че същият не е собственик на инкриминирания булдозер, а само владеец. След като въззивният съд е приел, че гражданският ищец не е действителният собственик на вещта, защото правото на собственост върху нея, доколкото се касае до тежкотоварна машина, която е МПС, не му е прехвърлено с писмен договор с нотариална заверка на подписите, както изисква законът за действителност на прехвърлителната сделка, предявеният граждански иск следва да се отхвърли само на това основание. Това е така, защото гражданският ищец е получил владението върху булдозера по силата на нищожен договор за продажбата му, който не го легитимира като собственик поради неспазена писмена форма с нотариална заверка на подписите на страните по сделката и поради това той не може успешно да претендира обезщетение за причинените му имуществени вреди като собственик, какъвто той не е, дори ако обвинението/авторството беше доказано. Доводът в допълнението към касационната жалба, че представената „фактура-договор“ има незабавен прехвърлителен ефект е неоснователен, защото не държи сметка за императивното законово изискване за формата на този вид сделки, която не е спазена и само писмената форма не е достатъчна да породи претендираните от жалбоподателя вещноправни последици. Следователно въззивната присъда следва да се остави в сила и в частта, с която гражданският иск е отхвърлен като неоснователен.

Въззивният съд е решил правилно въпроса за разноските, като е постановил да останат за сметка на държавата и да не се плаща държавна такса поради оправдаването на подсъдимия и отхвърлянето на гражданския иск.

Водим от горното и на основание чл. 354, ал. 1, т. 1 НПК, Върховният касационен съд, първо наказателно отделение

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА въззивна присъда № 81 от 24.11.2022 г. на Окръжен съд – гр. Пловдив, постановена по ВНОХД № 1788/2022 г. на същия съд.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.
2.